No. 585. **DE TIJD.** 1849.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 4,50; voor de buitensteden *f* 5,50; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG, 16 MAART.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentiën wordt bovendien 35 cents ze-gelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 15 Maart.

Men leest in de *Amsterdamsche Courant*:

»Ons wordt gemeld, dat zich te Londen eene maatschappij gevormd heeft, welke ten doel heeft het daarstellen eener versch-waterleiding van Utrecht naar Amsterdam, en zich te dien einde heeft verstaan met de reeds tot datzelfde einde alhier gevestigde vereeniging, voor welke de termijn der concessie laatstelijk tot 1 Mei is verlengd geworden.

»Men kan met grond verwachten, dat de werkzaamheden daarvan spoedig een aanvang zullen nemen."

Het *Handelsblad* dit berigt overnemende zegt, dat hem bij onderzoek is gebleken, dat er dien aangaande nog slechts onderhandelingen zijn aangeknoopt, doch dat de zaak haar beslag nog niet heeft bekomen.

Men schrijft uit Assen, 11 Maart. Bij de onlangs plaats gehad hebbende loting te Emmen, vielen er onder de lotelingen beklagenswaardige ongeregeldheden voor. De aldaar gestationeerde dragonders herstelden de rust en arresteerden eenige der belhamels. De burgemeester echter stelde deze weder op vrije voeten, waartegen men meende te moeten protesteren. Dien tengevolge ging heden de officier van justitie, vergezeld van eenen dragonder, naar Emmen, om onderzoek te doen.

Men meldt ons uit Zutphen, dd. 10 Maart:

»De alom beroemde Altzangeres, mejufvrouw T. Velleman, uit 's Hage, bekend met den slechten staat der diaconiefondsen van de R. C. gemeente harer geboorteplaats, voelde zich gedrongen tot stijving daarvan hier een concert te geven, daarin bijgestaan door den jeugdigen, doch voortreffelijken toonkunstenaar M. Hageman en eenige uitstekende liefhebbers. Allen hebben zich voortreffelijk van hunne taak gekweten en een welverdienden lof ingeoogst. De opbrengst bedroeg de aanzienlijke som van *f* 538.75."

'sGRAVENHAGE, 14 Maart. Naar men verneemt houdt men zich thans bij het ministerie van financiën onledig met de bewerking van een algemeen plan strekkende om het aantal der kantoren van ontvangst der belastingen te verminderen door middel van suppriméring van eenige en ineensmelting van andere met naastbij gelegene.

— De afdeelingen der Kamer hebben heden vóór den aanvang der openbare zitting het onderzoek voortgezet der voordragt nopens de ministerieele verantwoordelijkheid.

— Heden werd alhier het berigt ontvangen dat Z. M. de Koning op H. D. reize naar Tilburg ongesteld was geworden. De Heer Everard 's Konings geneesheer vertrok onmiddellijk naar Tilburg. Met gespannen verwachting werden nadere berigten te gemoet gezien, vooral ook daar H. M. de Koningin plan had om zich onmiddellijk naar Z. M. te begeven. In den namiddag zijn er echter zeer gerustellende nadere tijdingen ontvangen. Z. M. bevond zich, ten gevolge van eene ondergane aderlating oneindig beter, zoodat dan ook de reis van H. M. is uitgesteld.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Woensdag, 14 Maart.

Opening ten 3 ure. — Z. Exc. de *Minister van Koloniën* bekomt het woord, om aan de Kamer eene mededeeling te doen. Deze heeft betrekking tot en strekt ten antwoord op de nota van den heer *Sloet tot Oldhuis* en het daarin voorgeslagen ontwerp tot verkoop van gronden op Java, meer bijzonder tot dekking van het bestaande te kort. — Z. Exc. treedt allereerst in eene zeer uitvoerige geschiedkundige ontwikkeling van hetgeen Java was, is, worden zal en worden kan. Hij schetst de trapsgewijze ontwikkeling van de O. I. bezittingen, blijkbaar uit de vermeerderde opbrengsten, aan- en uitvoeren, daaruit ontstane handel en scheepvaart en vertier, zoo mede de goede vruchten, die het veranderde stelsel van cultures heeft opgeleverd. Hij zou het onvoorzigtig achten, indien men door onzekere pogingen den bloei der koloniën deed achteruitgaan; hij altans moet er rond voor uitkomen, dat hij daartoe in geen geval zou willen medewerken. Voorzeker is het bestaande voor groote verbeteringen vatbaar, gaarne zal hij daartoe de hand leenen; maar, mogt men het bestaande willen in de waagschaal stellen, dan is hij bereid om zijne taak aan andere handen over te geven. Hij is wijders van oordeel, dat het bestaande cultuur-stelsel moet worden gehandhaafd, maar verbeterd, gelijk mede het belastingstelsel en de verpachtingen, over welk een en ander Z. Exc. in het breede uitweidt, alles ten betooge dat Java werkelijk meerdere voordeelen kan en ook zal opleveren, maar die voordeelen te gaan opofferen en er iets onzekers voor in de plaats te stellen, dat kan bij de regering geen bijval verwerven. Z. Exc., alsnu toetredende tot de bijzonderheden van het plan des heeren Sloet, vindt al dadelijk dat de regering ook niet geregtigd zou zijn tot den bedoelden verkoop van gronden, en betoogt dat die verkoop aan het cultuurstelsel den bodem zou inslaan, gelijk hij het mede van onberekenbare gevolgen acht, wanneer de gronden in particuliere handen zouden overgaan, of wanneer er een verkoop van landerijen op uitgebreide schaal zou plaats hebben. Een van die vele nadeelen zou zijn, dat zich magtige landheeren en associatiën, inlanders of vreemdelingen, zouden vormen, dat zelfs hooge Ind. ambtenaren zich grondbezit zouden trachten te verwerven, waardoor ruim voedsel aan eigenbelang en misbruiken, ten nadeele van de algemeene belangen, zoude gegeven worden. (Deze zeer breedvoerige, schriftelijke mededeeling, op cijfers en vele daadzaken steunende, is minder voor eene korte zamentrekking geschikt; het stuk zal worden gedrukt en medegedeeld. Wij hebben in dit kort verslag slechts enkele hoofdtrekken kunnen mededeelen.)

De voorzitter deelt mede, dat door de afdeelingen tot rapporteurs gekozen zijn: 1°. voor het ontwerp tot vaststelling van het koloniaal batig slot over 1847 de heeren: Scheltinga Winterberg, ter Bruggen Hugenholtz, Wintgens, van Rijckevorsel en Backer.

2°. Voor dat nopens de ministeriele verantwoordelijkheid, de heeren: Costerus, van der Linden, van Hasselt, Meeussen en Wichers; en

3°. Voor dat tot het verleenen van vrijdom van accijns op het gemaal ten behoeve van vermicelli- en macaroni-fabrieken, de heeren: Smit, Poortman, van Hasselt, van Eck en van Doorn.

De commissien van rapporteurs brengen hare algemeene verslagen uit:

1°. Over het ontwerp van wet tot onvervreemdbaar verklaring van militaire pensioenen en gagementen; en

2°. Voor dat tot het verleenen van dispensatie van de wet van 16 November 1814, N°. 55, te Ooltgensplaat.

Wordt besloten die verslagen te doen drukken en ronddeelen en den dag der beraadslagingen over de beide voordragten, nader te bepalen.

De commissie tot de verzoekschriften heeft verslag gedaan op onderscheiden adressen, die alle ter griffie worden nedergelegd. Een derzelve, van den heer Hostman, medicinæ doctor te Paramaribo, die zijne gedachten mededeelt over het afschaffen der negerslavernij, zal, op voorstel van den heer Groen van Prinsterer, bij afschrift worden verzonden aan den minister van koloniën.

Op voorstel van den heer *Borcel van Hogelanden* wordt besloten tot het doen drukken en ronddeelen van de voorloopige verslagen over de wets-ontwerpen betrekkelijk de voorziening in het te kort over 1848, nopens het regt van vereeniging, de ministeriele verantwoordelijkheid en de niet-aanvulling der vacatures bij de regterlijke collegien.

Daarna wordt de vergadering gescheiden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 13 Maart. Heden heeft de nationale vergadering een amendement van den heer Bastiat verworpen waarbij het ministerambt onvereenigbaar werd verklaard met de betrekking van volksvertegenwoordiger.

De heer Senard heeft beproefd de kamer haar besluit betreffende de onverkiesbaarheid der vice secretarissen van Staat weder te doen intrekken. Doch bij de meerderheid vond dit geen ingang.

Mgr. Fayet, bisschop van Orleans is niet gelukkiger geslaagd in zijne poging ten behoeve van de onafzetbare magistraten.

De commissie heeft toen eene nieuwe poging gedaan, om ten behoeve van de presidenten en raadsleden van het hof van cassatie eene uitzondering te maken, doch ook dit werd verworpen. De heer Dupin, procureur-generaal bij hetzelfde hof is het gevaar gelukkig ontkomen. De prefect van de Seine is met 364 tegen 328 stemmen van de onvereenigbaarheid gered. De prefect van politie heeft die gunst niet mogen verwerven. Dit luidt niet consequent zoodat een ieder zich over die grilligheid der Vergadering verwondert.

— Men wilde (en het dagblad *l'Indépendance* meldt zulks in een particulier berigt) dat de heer de Falloux zou aftreden ter zake van de kwestie over het herstellen van den Paus. Dat gerucht rust echter op alles behalve goede gronden.

— De beweging der verkiezingen begint de departementen te bereiken. Men spreekt van een congres van behoudsgezinde en legitimistische dagbladen, hetwelk te Tours zou gehouden worden om een uitgebreid departementaal committé te vormen.

— De *Courrier de la Somme* gelooft dat de roode republikeinen op nieuw de wapens hebben opgevat. »De regeringloosheid spant thans weder met verwoedheid zamen, zegt dat blad, en zoo het gouvernement zich tegen die teugellooze kuiperijen niet krachtdadig verzet, en niet de meest mogelijke waakzaamheid in acht neemt, dan zal Parijs ten tweeden maal het tooneel zijn van den opstand der anarchie, die niets anders op het oog heeft, dan onvermoeid plannen van verwoesting ten uitvoer te brengen."

Men schrijft van Toulon: »Het stoomfregat *Labrador*, dat naar Afrika moest stevenen, moest op zijne terugreis de *Marengo* naar Toulon slepen, welk vaartuig thans tot eene drijvende batterij in de haven van Algiers dient. Dat fregat maakte zich ook tot het vertrek gereed, toen er eensklaps tijding kwam dat het door een kleiner vaartuig, de *Grégeois*, moest vervangen worden.

»Die plotselinge verandering van bestemming heeft natuurlijk tot verschillende gissingen aanleiding gegeven, waarvan de meest gegronde schijnen te zijn, dat er maatregelen zijn genomen, dat de stoomschepen, die sinds bijna twee maanden ter reede liggen, in staat moeten worden gesteld om op het eerste teeken te vertrekken, ten einde den expeditie-togt naar de Italiaansche kust te volbrengen.

»De stoomschepen, die waarschijnlijk deel zullen uitmaken van die expeditie, zijn: de fregatten *Christophe Colomb*, *Orénoque*, *Infernal*, en *Magellan*."

— Het *Journal des Débats* wilde weten, dat II. Maandag avond te Parijs het gerucht was verspreid, dat het geheele Piemontesche kabinet zijn ontslag had ingediend. De *Constitutionnel* geeft alleen als een stellig berigt, dat Koning Karel Albert als minister van het openbaar onderwijs in den raad had gehaald den heer Cabella, rapporteur der commissie van de Kamer der Afgevaardigden, die het adres heeft opgesteld, waarbij de onmiddellijke hervatting der vijandelijkheden werd gevraagd. Regtstreeksche berigten van den 9 van Turijn melden daarvan geen woord.

— Men leest in het dagblad *le Temps*: »Men verzekert dat het Congres van Brussel zal ontbonden worden, en dat nieuwe conferentien in dezelfde stad zullen worden geopend. Frankrijk, Engeland, Oostenrijk en Pruissen zullen, zegt men, deelnemen aan dat congres, waarin ook onderscheidene mogendheden van den tweeden rang zullen zitting krijgen. Dat congres zal ten doel hebben eene minnelijke herziening der traktaten van 1815. Het schijnt, dat Rusland geen deel wil nemen aan deze conferentien, en dat die mogendheid heeft verklaard, dat wat haar persoonlijk betrof, zij niet wilde toestemmen in eenige de minste wijziging der tractaten van 1815.

Men zegt dat de reis van den heer A. Brunow hiermede in verband staat.

De *Estafette* meldt het volgende, hetwelk evenwel eene nadere bevestiging vereischt:

»Men meldt ons, dat een offensief en defensief tractaat gesloten is tusschen Turkije en Engeland, en dat laatstgemelde mogendheid er zich tegen zal verzetten, dat een Russische vloot de Dardanellen passeert."

Het is zeker, dat het Fransch gouvernement aan Karel Albert eene nota heeft gezonden, waarin het hem de hevigste waarschuwingen doet, over zijne oorlogzuchtige plannen. Men verklaarde hem, dat zoo hij van den wapenstilstand afzag, hij noch middellijk noch onmiddellijk hulp, of bijstand van Frankrijk zou kunnen erlangen. Maar men voegde er bij, dat zoo hij den uitslag der diplomatieke onderhandelingen wilde afwachten, Frankrijk alsdan al zijn invloed ten zijnen gunste zou aanwenden.

— Het hoog geregtshof te Bourges heeft den 12 eenige getuigen à decharge gehoord; voornamelijk gold dit om de onschuld te bewijzen van Albert, Raspail en den generaal Courtais.

— Volgens berigten uit Madrid, verwacht men aldaar eerdaags de schorsing der zittingen van de Cortes. Het gouvernement, dat besloten heeft in de zaken van Rome

Gij ziet het, Mijne Heeren, de meerdere voordeelen, die Java in vervolg van tijd nog kan en zal opleveren, zijn groot, en nog veel grooter dan nu is aangetoond, want er is slechts gerekend op eene uitbreiding van cultuur ad 250 vierkante roeden per huisgezin. Eene toeneming van bevolking, welke echter zeer groot is, heeft men niet in aanmerking genomen, terwijl ook niet in rekening is gebragt de meerdere productie, welke ten gevolge der invoering van eene regeling en contrôle van de thans reeds bestaande aanplantingen van koffij, indigo en suikerriet kan en zal worden verkregen.

En die voordeelen nu zou men opofferen, om iets geheel onzekers in de plaats te stellen; neen, ik mag niet gelooven, dat zulks ernstig gemeend is, en hoop dan ook, dat het voorstel, hoe verleidelijk misschien ook, geenen bijval zal vinden, en zulks te minder, om reden, naar mijn inzien, de Regering tot eenen verkoop van gronden op Java aan Europeanen niet geregtigd is, en omdat zulks noodwendig eene sloping van het thans bestaande stelsel van cultuur zou na zich slepen.

De gronden die ik daarvoor heb, zal ik nog in het kort aanvoeren, terwijl ik mij ook eenige aanmerkingen op het voorstel van den heer Sloet zal veroorloven.

De velden op Java zijn óf reeds bepaald eigendom van den inlander, zoo als in de Sundah-distrikten en in een gedeelte van de residentie Bezoekie, óf gemeente-gronden, en dezelve kunnen dus, wat men ook over het eigendoms-regt van den bodem in onze Oost-Indische bezittingen moge zeggen of schrijven, zonder de regten van die eigenaren of gemeenten te krenken, niet worden verkocht.

Het regt van den Souverein of van het Gouvernement, kan zich dan ook niet verder uitstrekken, dan tot het heffen van eene belasting (grondlast), of hoogstens om een gedeelte van den grond, tot voldoening van die belasting, met zekere produkten, te zijnen voordeele, te doen beplanten, en dit laatste eigenlijk nog dan, wanneer ten deze met de dessa's of dorpen vrijwillig kan worden overeengekomen.

Dan gesteld eens, men nam voor bewezen aan, dat de Souverein, thans het Nederlands gouvernement: als eigenaar van al de gronden op Java moest worden beschouwd, zou dat gouvernement in navolging van Oostersche despoten, dat beginsel moeten handhaven? Zou dat gouvernement, wanneer het, bij de inbezitneming of verovering van Java, had bevonden, dat de geheele bevolking slaaf was van den Souverein, die bevolking steeds in den slavenband hebben gelaten? Voorzeker neen!

Men beweert, dat door den verkoop van gronden aan Europeanen geene inbreuk wordt gemaakt op hetgeen de Javaan thans uit zijne velden trekken mag; dat het hem vrij en onverlet blijft, naar elders te verhuizen, doch dat alleen op den kooper het halve regt van den souverein overgaat om in den regel 2/5 van de producten te nemen en eenige bepaalde diensten of dagen arbeid te vorderen.

Hierop valt aan te merken, in de eerste plaats, dat het voorzeker voor den Javaan, die soms bijzonder aan zijne dessa (verblijfplaats) en rijstvelden gehecht is, als eene groote gunst moet worden beschouwd, dat hem minstens de vrijheid worde gelaten, om naar elders te verhuizen, wanneer hij onder eenen landheer komt te staan, die hem niet bevalt, en in de tweede plaats, dat wanneer de opgave is gedaan door iemand, die den inkoop van land beoogt, het niet geheel onbelangzuchtig is, dat hij zich bij voorraad 2/5 van de producten wil verzekeren, terwijl de tegenwoordige landbezitters slechts 1/5 mogen heffen.

Men heeft zeker bij het stellen eener heffing van 2/5 der producten, tot grondslag genomen de belasting die het gouvernement, volgens de revenue-instructie van den Engelschen luitenant-gouverneur Raffles, dd. 11 Februarij 1814, kon heffen, namelijk:

1ste soort	velden	1/2 van het gewas;	
2de	„	„	2/5 „
3de	„	„	1/3 „
of gemiddeld			2/5 „

doch wanneer de belanghebbende in Indie bekend is, dan zal hij ook wel weten, dat de landrente, welke het gouvernement thans heft, waarschijnlijk gemiddeld niet meer dan ⅛ van het product bedraagt, iets hetwelk met de vorenstaande cijfers van ƒ 10,000,000 landrenten en eene productie van ƒ 81,000,000 behalve de Koffij waaromtrent, ten aanzien der heffing van de belasting, eene andere regeling bestaat, nagenoeg overeenkomt.

Het heffen eener belasting van 2/5 van het product is steeds als te overdreven beschouwd, om er de hand aan te kunnen houden, en om die reden is eene herziening van het stelsel van die belasting, hetwelk thans zeer ongelijk drukkend werkt, en aan de hoofden een ruim veld tot het plegen van willekeurigheden overlaat, en die dan ook stellig meer dan gemeld 1/8 der productie van deze of gene dorpen vorderen, mede hoog noodzakelijk.

Zij die landen op *Java* willen koopen, verlangen echter meer dan de heffing eener belasting; zij verlangen werk, zij verlangen gezag over de bevolking uit te oefenen, en in allen geval geeft het Gouvernement, bij verkoop van landen, tot ten eeuwigen dage het regt uit handen, om des verkiezende later den vollen eigendom van den grond aan de opgezetenen te kunnen schenken of overdoen.

Er worden wel is waar woeste en onbebouwde gronden aangetroffen waarop het regt der gemeenten kan worden in twijfel getrokken, dan men verlieze niet uit het oog dat de Javasche bevolking snel toeneemt, en dat die gronden dus voor den landbouw ter harer beschikking moeten blijven

Dan afgescheiden hiervan en ofschoon niet zal worden ontkend, dat een gedeelte dier gronden nog jaren lang onbenuttigd zal blijven liggen, men treft weinig personen aan, die het bezit van zoodanige woeste gronden beoogen, of het moest zijn in de *Preanger Regentschappen*, alwaar de bevolking voor de door haar ten behoeve van het Gouvernement geteeld wordende koffij eene sobere betaling erlangt, en dus al ligt tot verhuizing zou genegen zijn; dan dit stelsel is voor verbetering vatbaar, en het mag dan ook in twijfel worden getrokken of de verkoop van zoodanige woeste gronden wel eenige millioenen zou opbrengen.

De ondervinding heeft reeds aangetoond, dat er bij afstand van woeste gronden niet dan met veel moeite en tegen groote geldelijke offers eenig volk op kan worden gevestigd. En heeft die vestiging al tijdelijk, door het betalen van hooge loonen of het toekennen van andere voordeelen plaats gehad, dan is zulks geweest ten prejudicie der gouvernements-cultures en andere werkzaamheden, terwijl de ondernemers veelal zijn te gronde gegaan, na een aantal menschen, van gevestigde landbouwers, in rondzwervers of vagebonden te hebben herschapen.

Het houden eener behoorlijke en onmisbare politie wordt zoo doende aanzienlijk benadeeld, — eene goede verdeeling der Gouvernements-kultures en andere werkzaamheden, die op de kracht der bevolking, in elke gemeente aanwezig, gegrond zijn, te eenen male onmogelijk gemaakt, en het verkoopen van gronden op *Java* is dus eene slooping van het thans bestaande en zoo vele voordeelen afwerpende stelsel van culture.

Hetgeen men aanvoert, dat de bevolking op particuliere landen door meerdere welvaart is toegenomen, zal niet worden ontkend; gaarne gelooft de regering dat die bevolking op het land Tjickandie Oedik, in de residentie Bantam, sedert den verkoop door de Engelschen, van 7000 tot 18,000 zielen is gestegen, doch zoodanige vermeerdering kan ook voor de gouvernements-provincien worden aangetoond.

Volgens Raffles bedroeg de bevolking van Java en Madura, in 1815, 4,615,270, en thans kan men aannemen, dat dezelve meer dan 10,000,000 zielen zal bedragen.

Dan zoodanige aantooningen daarlatende, zeker is het, dat een verkoop van landen op Java, in het groot, eene slooping daarstelt van ons cultuur-stelsel; dat wij groote voordeelen, die voortdurend kunnen genoten worden, opofferen; dat wij voor de dadelijke erlanging van eenige millioenen, aanzienlijke inkomsten prijs geven; dat wij handelen als iemand, die, zich met de renten niet meer kunnende behelpen, deszelfs kapitaal aanspreekt, en zoo doende onberaden eene donkere toekomst te gemoet snelt.

Wat Nederland nu van Java trekt is bekend, wat de voordeelen zullen zijn, indien meer orde en regel, meerder bescherming der bevolking wordt ingevoerd, is niet twijfelachtig, doch wat het gevolg zal wezen, indien het schoone land in handen van particulieren zal zijn overgegaan, kan moeijelijk voor 's hands worden berekend.

Ik zal trachten zulks eenigermate te ontcijferen, na alvorens nog eenige aanmerkingen te hebben in het midden gebragt, op het voorkomende in de nota van den heer Sloet, daar, waar men spreekt over den verkoop van bevolkte streken.

De schrijver zegt, dat uit een regtskundig oogpunt tegen eenen verkoop geene bezwaren bestaan aangezien bij Aziatische volkeren, althans wanneer zij, zoo als op Java, door den Koran beheerscht worden, de souverein als de eenige grondeigenaar wordt beschouwd.

Ik voor mij zal dit moeijelijk problema, waaromtrent bij zeer kundige mannen twijfel bestaat, niet oplossen; dan ik vrage het, is zoodanige handeling billijk? Is het rationeel, dat men ten deze den Koran wil toepassen op eene bevolking, die men voor den zegen van het Christendom wil voorbereiden? Ik twijfel er aan, of de bevolking met zoodanige transactie wel bijzonder zal zijn ingenomen.

Die bevolking heeft de gronden ontgonnen en onder cultuur gebragt, en zij moet dan ook, volgens alle regelen van billijkheid, in eene zeer groote mate als eigenaar van die gronden worden beschouwd.

Het gouvernement mag zich het regt niet uit handen geven om gemelde bevolking, na meerdere ontwikkeling, in het volle bezit van den grond te stellen. Hierdoor zal eene krachtsontwikkeling, eene meerdere welvaart, eene toeneming van productie en voordeelen ontstaan, welke oneindig ver zal overtreffen hetgeen door Europesche landheeren, aan welke die bevolking in zekere mate ondergeschikt zou zijn, kan worden geproduceerd.

Millioenen inboorlingen, behoorlijk beschermd en eigenaren van den grond, zullen tienvoudig en meer aan denzelven ontwoekeren, dan met honderde, ja duizende landheeren het geval zou zijn.

Dat alle velden op Java niet zijn gemeentegronden, is hierboven reeds gezegd; in de Sundah-distrikten is het eigendom vrij bepaald; de bezitter verkoopt, verpandt of schenkt zijne gronden naar goedvinden weg.

Dat de vorsten van Djocjocarta en Soerakarta hunne landen verhuren, komt, naar mijn inzien, als een slecht argument voor, dat zij dezelve ook zouden kunnen verkoopen; en opmerkelijk is het, dat die vorsten nog nimmer op het denkbeeld zijn gekomen om tot zoodanigen verkoop te willen overgaan; men zou er uit kunnen afleiden, dat zij de overtuiging hebben er niet toe geregtigd te zijn.

Dat al verder het gouvernement vroeger zoodanige verkoopen heeft bewerkstelligd, bewijst ook niet dat hetzelve er toe geregtigd was; het is, naar mijn inzien, geweest een onstaatkundige maatregel, welke geene navolging verdient, vooral wanneer men bedenkt, wat de particuliere eigendommen aan de Regering afwerpen, in vergelijking met die provincien, welke hetzelve onder eigen bestuur heeft.

Dat de productie op de landgoederen eenen aanwas heeft bekomen welke verre die van de gouvernements-landen overtreft, wordt niet zoo goreedelijk toegestemd.

Het tegenovergestelde kan blijken uit hetgeen hiervoren is opgegeven ten aanzien der productie van Java in 1824, vergeleken met de laatste jaren.

Dat die particuliere landerijen, thans twee-, drie- en meermalen de oorspronkelijke waarde bezitten, kan ook niet in deszelfs geheel op rekening van het goed beheer der landheeren gesteld worden, want de invoering van het door den graaf *van den Bosch* ontworpen cultuurstelsel heeft daartoe mede bijzonder bijgedragen.

De prijs der rijst is dien ten gevolge aanzienlijk gestegen, niet uit gebrek aan dat artikel, maar omdat de Javaan geen gedeelte van hetzelve behoeft te verkoopen tot betaling zijner landrenten; hij kan die belasting, ad ƒ 10,000,000, thans vinden uit hetgeen hij teelt aan voortbrengselen voor de markt in *Europa*, en houdt dan nog millioenen guldens over.

De rijst of padie in het Buitenzorgsche o. a. is met 100 à 150 pCt. in waarde gestegen; landen, die *geene noemwaardige verbeteringen* hebben ondergaan (want alle landheeren, hunne administrateuren of huurders zijn niet even actief), hebben in de stijging der waarde gedeeld.

Het land Tjomas in gemelde provincie o. a., hetwelk vroeger was verhuurd voor ƒ 20,000 koper, brengt thans ƒ 53,000 zilver op.

Ik zou ten deze in meerdere details en opgaven kunnen treden, dan dit zou mij thans te ver leiden. Alleen wil ik nog opmerken, dat de opgaven omtrent de landen *Kendang-Sampie*, *Sumadanyang* en *Tegal Waroe* niet geheel juist zijn, om reden die landen in 1829 niet in derzelver geheel, maar slechts ten deele, voor ƒ 93,000 zijn verkocht. Men had er welligt ook kunnen en, om de zaak naar waarheid voor te stellen, moeten bijvoegen, dat de bevolking van die landen met betrekking tot de heffing der belasting thans aan een Chinees ondergeschikt is, die de gemelde landerijen voor ƒ 100,000 heeft gehuurd, en dat de bevolking dus de weldaden niet kan erlangen, welke van de leiding van eenen weldenkenden Europeschen landheer zouden kunnen worden verwacht.

Zoodanige verhuringen verzwakken het argument, hetwelk men aanvoert, dat het lot der Javasche bevolking onder de Europesche landheeren aanmerkelijk is of zou kunnen worden verbeterd.

Er zijn zeker, dit wordt ten volle erkend, landheeren die zich op eene loffelijke wijze het lot van den inlander aantrekken; dan men vindt er ook, die de bevolking minder gunstig behandelen, of kunnen behandelen, om reden de landen, aan den meestbiedende, publiek zijn verpacht of verhuurd; men treft er aan die geen enkel man, veel minder duizenden zielen onder hun beheer of toezigt behoorden te hebben.

Men beweert, dat de uitbreiding van den landeigendom van Nederlanders ook uit een staatkundig oogpunt aan te raden is, en dat men ingeval van binnenlandsche twisten of eenen aanval van den buitenlandschen vijand op krachtdadige hulp der grondeigenaren kan rekenen, gelijk zulks bewezen is door het voorbeeld van een pachter op het landgoed *Ampel*, den heer Dezentje, en kapitein Steven (zegge Stavers) in *Kedirie*, in den oorlog met Diepo Negoro.

Deze voorbeelden zijn niet zeer gelukkig gekozen; de heer Dezentje was meer Javaan dan Europeaan; hij leefde en regeerde als een Javaansch vorst, hij was gehuwd met eene inlandsche prinses, en oefende dien ten gevolge en om reden hij de bevolking zijner landen welligt eenigzins gunstiger behandelde dan met de inlandsche hofgrooten van Soeracarta het geval was, eenigen invloed uit.

Een Europeaan van geboorte zou van den inlander niet gedaan gekregen hebben wat gemelde heer er van erlangde; en wat den heer Stavers aangaat, hij is braaf en kundig, doch of de bevolking van Blitar in de residentie Kedirie hem met welgevallen herdenkt, zou een nader onderzoek vereischen.

Dan ik vrage het, kan men van de de gouvernements-ambtenaren niet dezelfde diensten erlangen als van landheeren? hebben de eersten zich in den oorlog tegen Diepo Negoro ook niet onderscheiden?

Zijn er niet velen, aan welke men evenveel en misschien meer erkentelijkheid schuldig is, dan aan de heeren Dezentje en Stavers? Men herinnere zich onder andere slechts de verdediging van de hoofdplaats der residentie Kadoe, door eenige weinige ambtenaren, bijgestaan door de Europesche ingezetenen en een klein garnizoen, tegen eenen honderd maal sterkeren vijand.

Dat de betrekkingen en wederzijdsche verpligtingen tusschen den Nederlandschen landeigenaar en den Javaan, zoo als mede wordt opgegeven, door reglementen nader kunnen worden omschreven en afgebakend, is zeer goed.

Men kan, ja, reglementen maken en de wederzijdsche verpligtingen afbakenen, maar of het Gouvernement de landheeren binnen die bakens kan houden, en of zij binnen dezelve zullen blijven, is eene vraag die ik ter beantwoording overlaat aan hen, die op Java bekend zijn, en die den verkoop van landen aldaar aanprijzen.

Men zegt verder, dat wanneer het in den raad der Voorzienigheid besloten mogt zijn, het gebied over dien schoonen en rijken Indischen Archipel aan het Nederlandsche volk te ontnemen en op eene andere natie over te dragen, dan nog de particuliere eigendommen der Nederlanders zouden worden geëerbiedigd.

Dit nu valt niet te ontkennen; dan het is ook waar, dat Java, *goed* bestuurd en *goed* verdedigd, voor Nederland niet zoo gemakkelijk zal verloren gaan; geen Europesche vijand zal zich met onze tegenwoordige middelen van defensie, in de binnenlanden aan eenen guerilla-oorlog wagen; zijne legermagt zou, wanneer hij den moed had zulks te ondernemen, door gebrek, door vermoeijenis en sterfte, spoedig vernietigd zijn, en dezelve zou zich gelukkig achten, met de débris van die magt ongehinderd weder naar boord harer schepen te kunnen terugkeeren.

Dat het verlies in het bedrag der gouvernements-producten, door eenen verkoop van landerijen zeer gering zou zijn, is geheel afhankelijk tot hoever men den maatregel van verkoop der gronden uitstrekt; bepaalt het zich tot eenige weinige en woeste landen, dan zou al het schoone, wat men zich voorspiegelt, niet worden bereikt. Integendeel, men zou ter erlanging van eenige weinige millioenen, eenen aanvang maken met de bestaande orde van zaken te sloopen Gaat men verder dan worden al de thans genoten directe en indirecte voordeelen verloren, en men zou te vergeefs, door middel van indirecte inkomsten, eene compensatie zoeken voor hetgeen men missen zal.

Het voorbereiden van den Javaan voor den zegen van het Christendom moge wenschelijk zijn, ik houde het voor even wenschelijk dat eene trapsgewijze ontwikkeling en beschaving voorafga, ten einde voor te komen, dat men niet op onontgonnen grond zaaije en dien ten gevolge distels in stede van vruchten inoogste.

Na deze aanmerkingen schiet mij nu nog over om zoo mogelijk te ontcijferen wat het gevolg zal zijn van eenen verkoop van landerijen op *Java* in een uitgebreiden zin.

Ik vrees, Mijne Heeren, dat het resultaat zeer treurig zal wezen.

In den aanvang zal de schatkist eenige millioenen erlangen.

Men zal de particuliere productie van Java in den beginne eenigzins zien vermeerderen; doch die der gouvernementslanden zal echter al spoedig in nog grooter mate afnemen.

Men zal de gronden op Java, ten prejudicie van derzelver bevolking, hebben verkocht aan Nederlanders en vreemdelingen, want deze zullen op den duur, zonder inbreuk op het eigendomsregt te maken, moeijelijk kunnen worden uitgesloten.

Men zal in den aanvang daarstellen magtige en rijke landheeren of association, die ik vrees dat moeijelijk binnen de grenzen hunner verpligtingen jegens het gouvernement en de bevolking zullen zijn te houden.

Men zal de ambtenaren, vooral hoog geplaatste, er zich op zien toeleggen om mede-eigenaren van landen te worden, en zoo doende zal eigenbelang alle contrôle en toezigt doen verdwijnen.

Men zal de landeigenaren, na gemaakt fortuin, Java zien verlaten, want wat men ook moge zeggen van het schoone Oosten en het barre Noorden, bijna een ieder verlangt naar den geboortegrond terug.

De landen zullen daarna verkocht of verhuurd worden aan de meest biedende personen, die, om nog eenig voordeel te behalen, de bevolking zullen moeten beknevelen.

De landheeren zullen steeds een gezag over de bevolking uitoefenen, onbestaanbaar met de souvereine regten van het gouvernement, ten ware men een *groot* en *hoog* bezoldigd personeel wilde in dienst stellen, als wanneer men dan nog zou bloot staan aan aanhoudende botsingen tusschen de landeigenaren en die ambtenaren.

De landen zullen, na in onderscheidene handen te zijn overgegaan, belast en beleend, verlies in stede van voordeel afwerpen, en men zal in zekere mate een staat van zaken zien geboren wor-

den, zoo als thans in de West-Indische bezittingen wordt aangetroffen.

De 10,000,000 Javanen eindelijk, het geweld der blanken, welke niet zelden zullen bestaan uit personen, ruw en opvliegend, vreemd aan taal, gewoonte en karakter derzelven, moede, zullen hen allen tot op den laatsten toe vermoorden en vernietigen.

En zoo doende zal voor ons onherroepelijk verloren gaan het schoone, vruchtbare, thans winstgevende en voor aanzienlijke verbeteringen vatbare eiland Java.

Wanneer men evenwel op het oog heeft, gelijk zulks dan ook ter loops wordt aanbevolen, het erlangen van zeker kapitaal, of wel de delging van een gedeelte onzer staatsschuld, door den afstand van ondernemingen op de bezittingen *buiten* Java, en waaromtrent de Regering dan ook reeds met het Indisch Bestuur in gedachtenwisseling is getreden, dan zou zulks welligt na rijp beraad en onderzoek voor verwezenlijking vatbaar zijn. Voor het tegenwoordige is echter ten deze in geen geval op eenige directe bijdrage van wege de overzeesche bezittingen ten behoeve der geldmiddelen van het moederland te rekenen."

GEZONDHEIDS-TOESTAND VAN Z. M. DEN KONING.

Bij de Regering zijn ontvangen de twee volgende bulletins:

I. »Tilburg, 15 Maart.

»In den nacht van den 13 op den 14 Maart heeft Z. M. de Koning eene zware bezetting op de borst gehad, die eene aderlating aan den arm noodzakelijk maakte. Deze bloedontlasting heeft eene groote verligting te weeg gebragt. Echter vorderde eene tweede aandoening des avonds nog eene aderlating, welke insgelijks groote verligting te weeg bragt.

»Op heden, den 15 Maart, ten 2 ure des morgens, bevindt Z. M. zich onder eene algemeene huiduitwaseming, waardoor eene meer vrije ademhaling is gevolgd.

II. Tilburg, 15 Maart, 9 *ure des morgens.*

»Gedurende het overige van den nacht heeft de Koning niet geslapen, en is de koorts tegen 5 ure vermeerderd; maar langzamerhand is de aandoening verminderd, de ademhaling ruimer dan gisteren, en de transpiratie, die gedurende de verheffing had opgehouden, sedert dezen morgen ten 7 ure terugkeerende.

»Z. M. heeft verscheiden malen eenige oogenblikken geslapen.

De heer Dr. Everard is Woensdag avond ten 7½ ure te Tilburg aangekomen; om de 2 of 3 uren rijden estafetten van daar naar 's Hage, om bulletins derwaarts over te brengen.

Een telegrafisch berigt, heden morgen 10 uur 53 min. uit 's Hage verzonden, meldt ons, dat naar luid van tijdingen heden morgen uit Tilburg ontvangen, de toestand van Z. M. *niet verbeterd is* ofschoon ook niet verergerd. H. M. de Koningin en Prins Hendrik zijn dezen morgen op dat berigt naar Tilburg vertrokken.

Tweede telegrafisch berigt. 16 Maart half één. Nader berigt uit Tilburg van vijftien Maart 's avonds ten 6 uur. — De dag is zeer vermoeijend geweest, de koorts en de bezetting waren veel sterker vooral tegen den middag. Ten 2 ure 's namiddags vertoonde zich eene ruime transpiratie, die nog is voortdurend.

Derde telegrafisch berigt. 5 Uur 40 Min. Er zijn nadere berigten uit Tilburg ontvangen; zij luiden minder gunstig; de ministerraad heeft onderscheidene vergaderingen gehouden; men verwacht een nader bulletin; er zijn brieven aan de Prins van Oranje verzonden.

Gisteren is aan de leden rondgedeeld het verslag nopens den Staat der hooge, middelbare en lagere scholen in dit Rijk over 1847. In de inleiding tot dit verslag werden eenige ophelderingen gegeven nopens de wijze van zamenstelling en aangaande de vereischten van volledigheid en tijdigheid. Wat het laatste betreft, erkent men dat dit verslag wel vroeger had kunnen worden aangeboden, doch de laatste bouwstoffen voor hetzelve zijn aan de Regering eerst onlangs ingeleverd. Ten aanzien van de volledigheid wordt opgemerkt dat het verslag over 1847, meer dan de vorige, aan dit vereischte voldoet, en wat eindelijk aangaat de uitvoerigheid, zoo is bij dit verslag, zoo veel de ontvangen bouwstoffen dit toelieten, aan de hieromtrent uitgedrukte wenschen voldaan. Bepaaldelijk ten aanzien van den inwendigen toestand van het lager onderwijs zal men meerdere bijzonderheden aantreffen. — Dit verslag is in handen gesteld eener Commissie ten fine van rapport. ***Wij komen daarop terug.***

's GRAVENHAGE, 15 Maart. Bij gelegenheid van het onderzoek in de afdeelingen der Kamer omtrent het wetsontwerp tot onvervreemdbaarverklaring van militaire pensioenen en gagementen zijn onderscheidene bedenkingen geopperd, die bij de memorie van beantwoording der Regering zijn wederlegd of opgelost. De voornaamste dier bedenkingen komen hierop neder: Al dadelijk zag men groot bezwaar daarin dat het hier slechts gold eene gedeeltelijke regeling van één enkel punt, hetwelk tot de militaire pensioenen betrekking heeft, omdat daardoor de indiening der wet omtrent de militaire pensioenen, om meer dan eene reden hoogst wenschelijk, zou kunnen worden vertraagd.

De Regering dat bezwaar niet deelende, heeft evenwel de spoedige indiening van eene zoodanige wets-voordragt, waaraan reeds de hand gelegd is, toegezegd.

Een ander gevoelen was, dat de tegenwoordige wet, zoolang aan art. 58 der Grondwet geene uitvoering gegeven was, niet noodig was, vermits toch de militaire pensioenen tot nu toe als een soort van gunstbewijs moeten worden beschouwd, waaromtrent geenerlei regels bij eenige wet waren vastgesteld. De Koning was dus volkomen bij magte, om aan de nog te verleenen pensioenen van deze soort zoodanige voorwaarden te verbinden als hij oirbaar zou achten en dus ook om de onvervreemdbaarheid te bepalen.

De Regering zegt op dit punt met dit gevoelen niet te kunnen instemmen. Voor zoo veel die aan de militaire officieren te verleenen aangaat, is daarop bij de Grondwetten van 1814, 1815, 1840 en 1848, eene aanspraak erkend; aanspraak op eene belooning is denkbaar, niet op een gunstbewijs.

Meer algemeen is ten derde in de afdeelingen de bedenking geopperd, dat de voordragt, zoo als zij daar ligt, eene zeer schadelijke zijde had. Zij ging toch niet enkel het misbruik, maar ook het gebruik te keer. Hierbij had men inzonderheid de liefdadige instellingen op het oog, die in verscheidene steden van ons rijk zijn opgerigt, die aan gepensionneerde militairen, als zij dit voor hunnen huisselijken welstand behoeven, tegen eene matige rente, of ook wel renteloos, voorschotten doen en daardoor in sommige gevallen groot nut stichten. Hierop zegt de Mem. v. Beantwoording, dat die instellingen wél voorschotten op pensioenen geven, maar in den regel slechts voor een tijdverloop van drie maanden. De geldschieters in tegendeel, wier handelingen men wil beletten, maken van de verlegenheid der gepensionneerden gebruik, om zich de gelden toe te eigenen, welke uit 's rijks schatkist worden betaald ten behoeve van hen, die het land getrouw hebben gediend en hun leven intusschen in armoede moeten eindigen.

Eindelijk werd tegen de voordragt aangevoerd, dat de wet onvoldoende te achten is, 1°. omdat de personen, die van den nood der gepensionneerden misbruik maken, zich door dezen dikwerf onherroepelijke volmagten laten afgeven; 2°. omdat in het ontwerp volstrekt geen gewag gemaakt wordt van de Oost-Indische pensioenen, waaromtrent echter het misbruik vooral groot is.

Omtrent dit laatste punt heeft de Regering ingestemd en daarom de voordragt zoodanig gewijzigd, dat de pensioenen, toegelegd aan hen, die in de Overzeesche bezittingen als militairen gediend hebben, en welke hier te lande uitbetaald worden, daarin worden opgenomen niet alleen, maar dat de wet tevens toepasselijk worde op de soldij aan de ridders der Militaire Willemsorde toegelegd. Deze bijvoeging is opgenomen in de van regeringswege overgelegde gewijzigde redaktie van het ontwerp.

Naar men verneemt is dezer dagen door den Minister van Binnenlandsche Zaken de voorloopige vergunning of toezegging verleend tot het daarstellen voor particuliere rekening van eenige groote openbare werken van algemeen nut in de provincie Zeeland. Men beschouwt dit als een gunstig voorteeken, dat in de gevolgen van grooten invloed kan zijn op de zoo zeer opbeuring behoevende nijverheid.

Bij gelegenheid van het onderzoek der voordragt omtrent eene te verleenen dispensatie der wet van 16 Nov. 1814 aan een eigenaar van een gebouw te Ooltgensplaat, dat zich binnen den zoogenoemden verboden kring van het onder de vestingwerken gerangschikt fort Oranje bevindt, is men in eene ontwikkeling getreden der regtsvragen, waaromtrent die wet aanleiding geeft. Men wenschte dat de wetgever, alvorens de hier bedoelde dispensatie te verleenen, de beslissing van den Hoogen Raad zou afwachten. De meerderheid der leden toonde zich echter gunstiger voor het toestaan der dispensatie gestemd. Door het verleenen derzelve werd niet regtstreeks op de beslissing des regters vooruitgeloopen. Maar ook die leden drongen aan op de voordragt van nieuwe wettelijke verordeningen wegens den opbouw onder vestingen. De regering heeft te dien aanzien geantwoord dat zij zich op nieuw met die aangelegenheid bezig houdt en zich vleit, dat die spoedig tot afdoening zal kunnen worden gebragt.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 14 Maart. Heden is de heer Marrast op nieuw verkozen tot president der Vergadering, doch niet dan bij de tweede stemming. Bij de eerste stemming had hij het vereischt aantal stemmen niet. De Montagne-partij had hem zeker willen straffen, omdat hij haar onlangs het onbetamelijke verweten had van de sprekers telkens in de reden te vallen. Vervolgens zijn de beraadslagingen over de kieswet voortgezet. Slechts 3 artikelen zijn aangenomen.

— Te St. Maur nabij Parijs zal een kamp voor 20.000 man worden opgerigt.

— De aandacht is geheel op de zaken van Italie gevestigd. Men wilde heden, dat het gouvernement eene telegrafische depêche zou ontvangen hebben, meldende dat de vijandelijkheden tusschen Piemont en de Oostenrijkers werkelijk waren hervat. Laatstgemelden zouden in Piemont zijn binnengerukt zegt de *Estafette.* Men weet echter niet of men dit laatste gelooven mag. De *Patrie* verhaalt dat de beide legers reeds zijn slaags geweest, en dat de Oostenrijkers een aanmerkelijk verlies hadden geleden. Het blad zegt echter niet waar en wanneer zulks zou hebben plaats gehad. Wat Frankrijk bij dit alles doen zal is nog onzeker. Het waarschijnlijkst is echter, dat het noch in Piemont, noch in Toskanen, noch in den Romeinschen Staat tusschen beiden zal treden. Dit moet ook het gevoelen zijn van den President der Republiek.

De zaak van Pius IX geraakt intusschen meer en meer op den achtergrond. De Fransche vloot, zoo zij werkelijk wordt uitgerust om voor Civita-Vecchia te kruisen, zal niets meer zijn dan een observatie-eskader, dat volstrekt geen offensief karakter heeft. Men wil dat het Fransche kabinet het dien aangaande thans volkomen eens is.

Engeland speelt thans de rol van den beleedigde. Dat kabinet zegt thans niet ten gunste van Pius IX te willen intervenieren, en ook niet in eenige interventie van andere mogendheden te willen toestemmen omdat het daartoe niet mede is uitgenoodigd. Het wil vooraf de zaak van Sicilië vereffenen. Van Spanje hoort men nog niets.

DUITSCHLAND.

KEULEN 15 Maart. Eenige bladen maken melding van voor de Oostenrijksche wapenen zeer ongunstige tijdingen van het oorlogstooneel in Hongarije, alsmede van eene nederlaag die de Oostenrijksche troepen bij Szolnog aan de Theiss zouden geleden hebben. Tot dusver ontbreekt het aan stellige berigten dienaangaande.

— De *Duitsche Zeitung* berigt dat lord Palmerston aan de Deensche regering heeft aangekondigd, dat Engeland elke stoornis van den handel in de Duitsche wateren zoude aanzien als een *casus belli.*

FRANKFORT, 13 Maart. De reden, die Welcker tot het doen van zijn voorstel heeft bewogen, moet voor een gedeelte te zoeken zijn in den inhoud eener nieuwe nota, gedagteekend uit Weenen, 9 Maart, die de Oostenrijksche gevolmagtigde bij het Rijksbestuur, von Schmerling, van zijne regering ontvangen had.

In die nota wordt vooreerst herinnerd dat de Oostenrijksche regering bij haar programma van 27 November jl. en in latere mededeelingen de inwendige regeling der Oostenrijksche aangelegenheden als eene voorwaarde had doen kennen, van welker vervulling de nadere onderhandelingen omtrent de betrekkingen tusschen Oostenrijk en Duitschland afhankelijk moesten wezen, en gezegd dat, vermits die voorwaarde thans door het verleenen der constitutie van den 4den is vervuld, het oogenblik gekomen is, waarop de regering, overeenkomstig hare belofte, hare denkbeelden over de betrekking die tusschen Oostenrijk en Duitschland mogelijk is, moet doen kennen. Daarna vervolgt die nota:

»Oostenrijk, op zijne eigen magt en staats-inrigting steunende, kan den band tusschen zijne provincien niet verbreken, die de monarchie tot eene eenheid maakt. Wanneer Duitschland deze behoefte niet erkent, dan zal de Oostenrijksche regering zulks beklagen, maar deswege van deze eerste voorwaarde van het bestaan der monarchie niet afwijken. Wie in de daad de eenheid van Duitschland wil, zal den weg zoeken die het aan Oostenrijk mogelijk maakt om, zonder zich zelf op te offeren, in het groote vaderland te blijven.

»De keizerlijke regering heeft hare inzigten omtrent het rijks-opperhoofd reeds doen kennen. Zij begrijpt de op een lang tijdsverloop berustende verdeeling des rijks, in groote ligchamen, die op zich zelve eene volksvertegenwoordiging hebben, en die het centraal bestuur door hunne afgevaardigden omringen, om met hetzelve de gemeenschappelijke belangen te overwegen en te bevorderen. Zij begrijpt derhalve een huis, uit indirecte keuzen ontstaan, hetwelk niet door eene naast of boven hetzelve staande volksvertegenwoordiging belemmerd en verlamd wordt. Oostenrijk is in dat geval bereid een dier ligchamen uit te maken, en in de uit het gemeen overleg tusschen de regeringen en hare kamers geboren commissien mede te beraadslagen, en de algemeene belangen met raad en daad te helpen bevorderen. Maar in het tegenovergestelde geval zou Oostenrijk zich verpligt rekenen, om zich aan de gevaren te onttrekken, die uit den strijd tusschen de verschillende magten noodwendig voor het rijk zouden moeten voortvloeijen.

»De Oostenrijksche regering zal volgaarne de hand leenen tot alles wat binnen de grenzen ligt die zij niet mag overschrijden, juist omdat zij opregt de eenheid, de mogelijke eenheid wil, buiten welke men slechts tweedragt van binnen en afhankelijkheid van buiten zoude vinden. Zij wil een groot en sterk Duitschland, met eerbiediging der regten van allen, met inachtneming en bevordering der politieke en materiele belangen; met instellingen die de orde niet ondermijnen maar verwaarborgen; met een sterken arm ter zee en te land; met

tusschen beiden te treden, wenschte, ten einde meer krachtdadig te kunnen handelen, zich vrij te kunnen gevoelen van alle beletselen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, 12 Maart. In de zitting der Nationale Vergadering van heden heeft de afgevaardigde Welcker een urgent voorstel gedaan, strekkende, dat de Nationale Vergadering mogt besluiten: 1°. om tegenover de herhaalde opentlijke tegenwerpingen tegen de door de Duitsche natie vast te stellen constitutie, hare verbolgenheid wegens zulke aanrandingen van het heiligste regt van vrije volken uit te drukken en te verklaren, dat de Duitsche natie als één man hare eer verdedigen en elke schennis harer regten ver van zich afwerpen zal; 2°. om de geheele Duitsche rijks-constitutie, zoo als zij na de eerste lezing en met inachtneming van de wenschen der regeringen door de commissie voor de constitutie veranderd is, door een enkel besluit aan te nemen en elke verbetering, daarin te maken, over te laten aan den eerst opvolgenden rijksdag; 3°. om de erfelijke keizerlijke waardigheid op te dragen aan den Koning van Pruissen; 4°. om de gezamentlijke Duitsche vorsten uit te noodigen, grootmoedig en met vaderlandsliefde met dit besluit in te stemmen; 5°. om eene groote deputatie der Nationale Vergadering af te zenden, ten einde den koning van Pruissen zijne verkiezing tot Duitsch erfelijk keizer aan te kondigen; 6°. om den keizer van Oostenrijk, als vorst der Duitsch-Oostenrijksche landen zoowel, als de gezamentlijke broederstammen in die landen afzonderlijk en vereenigd, uit te noodigen toe te treden tot den Duitschen bondsstaat en tot zijne constitutie, voor nu en voor altijd; 7°. om voor nu en voor altijd een plegtig protest te doen tegen het misschien te opperen regt der Duitsch-Oostenrijksche landen, om zich van het Duitsche vaderland te scheiden; 8°. om zich echter bereid te verklaren, de bestaande nationale betrekkingen, met voorbehoud van de zelfstandigheid der rijksconstitutie, aan te houden, zoolang moeijelijkheden bestaan zullen tot eene definitieve verwezenlijking van deze toetreding van de zijde der Duitsch-Oostenrijksche landen."

Na de lezing van dit voorstel had in de vergadering eene lang aanhoudende beweging plaats. De geheele vergadering is als één man opgestaan, om de urgentie van dit voorstel te verklaren.

— Het heden door Welker gedane voorstel heeft nog wel de grootste verbazing te weeg gebragt bij de fractie waartoe hij behoorde. Gisteren avond nog had hij voor deze fractie de taak op zich genomen, om juist in een tegenovergestelden zin te spreken. Men meent dat de meest verlegen partij de thans zegevierende van v. Gagern moet zijn; hare plannen zijn al te snel tot rijpheid gekomen. De Duitsche erfkeizer is in een gevaarlijk dilemma vastgeklemd. Al de clubsen zijn bijeengekomen.

Men schrijft uit Friburg: Het is bekend, dat de roofzuchtige willekeur van die lieden, die ten spot der zoo hoog geprezene volks-souvereiniteit, zich onder bescherming der bajonnetten van het eedgenootschap tot regenten van het ongelukkig kanton Friburg hebben opgeworpen; een besluit heeft uitgevaardigd waarbij ettelijke honderde personen, waaronder ook vrouwen en kinderen, afwezenden en overledenen, wegens verdenking van den Sonderbond te hebben begunstigd, zonder regt of vonnis van aanzienlijke sommen gelds zijn beroofd geworden. Te vergeefs wendde men zich tot den Bondsraad, die, in een tegenovergesteld geval, wanneer eene conservatieve regering den radicalen het honderdste gedeelte van soortgelijk onregt had aangedaan, met alle magt zou in de bres gesprongen zijn. Thans hebben de vrouwen die door het roofdekreet getroffen worden, zich tot het Bondsbestuur gewend, en de laagheid aangetoond om lieden te straffen die wettiglijk van alle politieke werking waren buiten gesloten. In deze klagt treft men eenige bijzonderheden aan. Zoo is er beslag gelegd op de erfenis welke ten deel is gevallen aan twee meisjes en een knaap van nog geen 20 jaar; zoo beboet men eene 87jarige dame welke door 6 omwentelingen verschoond is; eene andere beboete vrouw is sedert 7 jaren uit Zwitserland afwezig, en wel verre van zich met woelingen bezig te houden, heeft zij bijna geene briefwisseling met hare familie gehouden. Bejaarde weduwen, die geheel afgezonderd leven, zijn beboet voor meer dan hun gansche bezitting bedraagt. Anderen die niets hebben om te leven dan het vruchtgebruik van legaten, moeten enorme sommen opbrengen. Kinderen die nog bij hunne ouders inwonen en dus niets in eigendom bezitten, onschuldige landmeisjes die geen denkbeeld hebben van politiek, zijn voor verschillende sommen beboet. Kortom men kan zich van de verregaande willekeur geen denkbeeld vormen.

Men heeft gewigtige tijdingen van Constantinopel ontvangen. Zij luiden oorlogzuchtig. In het vooruitzigt van eene vredebreuk met Rusland laat de Porte onderscheidene oorlogstoerustingen bewerkstelligen. Binnen kort kan zij 400,000 man onder de wapenen hebben.

Het schijnt zeker, dat de heer Titow, Russisch gezant bij de Porte, voor zijn gouvernement de vergunning wenscht te erlangen om een eskader door de Dardanellen te voeren. De ministers van den sultan zijn in volmaakte overeenstemming met de gezanten van Frankrijk en Engeland.

ITALIE.

Men leest in de *Costituzionale Romano*: »Een koerier van het Fransch gouvernement heeft hier depêches aangebragt, welke, volgens een geloofwaardig gerucht het bevel inhouden aan den zaakgelastigde, om alle pausselijke archieven onder de bescherming der Fransche republiek te stellen en te verzegelen. Dit laatste is werkelijk gebeurd."

De *Costituzionale* zegt nog, dat de vice-majordomo der door de republiek verbeurd verklaarde pausselijke paleizen geweigerd heeft die gebouwen aan de agenten van het gouvernement over te leveren, met de verklaring dat hij slechts voor het geweld zal zwichten.

Hetzelfde blad behelst een berigt uit Gaëta, waarin gezegd wordt dat Pius IX steeds buitengemeen kalm is, en geen wonder, zegt het berigt, de rust en de vrede des hemels wonen in hem. Hij betreurt wel is waar de buitensporigheden der heiligschenners te Rome, maar hij vindt ook daarentegen eene groote vertroosting op het zien dat alle vorsten van Europa, zelfs de niet-katholijken zijn onvervreemdbaar regt erkennen. Het was inderdaad een treffend schouwspel toen de H. Vader op den eersten dag van den H. Vastetijd asch strooide op het hoofd des konings en der prinsen van Napels.

— Men slaat te Rome gedurig koperen munt.

De reactie in Toskanen duurt steeds voort. De minister van justitie weet niets beter dan er de geestelijkheid de schuld van te geven, en deze voor de gevolgen verantwoordelijk te stellen.

Het voorloopig gouvernement van Toskanen heeft het volgend besluit genomen:

Art. 1. De Toskaansche vergadering is met de wetgevende magt bekleed tot twee verschillende doeleinden, t. w. *a.*) om te bepalen of en op welke voorwaarden Toskanen met Rome moet vereenigd zijn; *b.*) om met de afgevaardigden van Rome de constituante van Middel-Italie daar te stellen.

Art. 2. Na de benoeming van 37 afgevaardigden voor de Italiaansche constituante en de gelijktijdige maar duidelijke stemming voor de Toskaansche vergadering, zal dezelfde persoon geen vertegenwoordiger in de Toskaansche vergadering en tevens bij de Italiaansche constituante kunnen zijn.

De *Nazione* van Turijn, een gematigd dagblad, verwondert zich over den tragen gang der oorlogstoerustingen, waarvan men overigens den mond vol heeft; en die den wensch des volks zouden vervullen. Een ander dagblad schrijft dit niet toe aan eene geheime reden maar alleen aan de verwikkeling der Italiaansche zaken, welke door het hervatten der vijandelijkheden met Oostenrijk aanmerkelijk zou toenemen.

Wanneer men echter de toerustingen van het Piemonteesch gouvernement gadeslaat, dan moet men, in spijt van de *Nazione*, wel degelijk bekennen, dat de oorlog op het punt schijnt van uit te barsten. De koning heeft een onbegrensd vertrouwen in de dapperheid zijner troepen. Het is voor hem te hopen dat de uitkomst zijne verwachtingen niet te leur moge stellen.

Bij de opening der Kamer van afgevaardigden, 8 dezer, heeft de minister van binnenlandsche zaken de kabinetswijziging aangekondigd. De heer de Ferraris van Genua vervangt den minister Colli bij buitenlandsche zaken. Door de aftreding van laatstgenoemde wordt aan de radicale partij een vrij veld geopend. De markies Colli was de opvolger van Gioberti's staatkunde. Van dezen spreekt niemand meer.

Karel-Albert heeft den heer Lorenzo Valerio, redacteur van de *Concordia*, een heethoofd van het eerste soort, als gevolmagtigde naar Rome gezonden, om met de Romeinsche republiek te onderhandelen. Men weet niet met welk doel.

De minister van buitenl. zaken te Rome heeft in de zitting van de constituante van den 2 Maart aangekondigd, dat tusschen de Toskaansche en de Romeinsche republieken een staatkundig- en handels-traktaat was gesloten.

Brieven uit Genua doen de aanneming van het *ultimatum* des konings van Napels door de Sicilianen als waarschijnlijk voorkomen.

HANDELSBERIGTEN.

GRONINGEN, 13 Maart. In Tarwe was de handel minder geanimeerd en waren de vorige prijzen moeijelijk te bedingen: 127, 130 ℔ j. roode ƒ 7,75 a 8,50; 116, 123 ℔ n. dito ƒ 4,70, 5,70 a 6,10; 116, 120 ℔ n. witte ƒ 5,20 a 6.

Rogge tot vorige prijzen wel afgaande: 113, 120 ℔ nieuwe ƒ 3,90.

Boekweit door schaarschheid 20 cent hooger verkocht: 113, 116 ℔ grijze zand ƒ 4 a 4,40; 113, 116 ℔ zwarte ƒ 3,90 a ƒ 4,25; 113, 116 ℔ Veen ƒ 3,70 a 4,10.

Winter Garst ging redelijk van de hand, doch Zomer en Knobbe werd op het laatst der markt tot eene kleine verlaging losgelaten: 93, 99 ℔ Winter ƒ 2,85 a 3,40; 96, 99 ℔ Zomer ƒ 2,95 a 3,25; 103, 110 ℔ Knobbe ƒ 3,80 a 3,90.

Haver in de beste soorten goed prijshoudend, afwijkende kwaliteiten moeijelijk te plaatsen: 75, 82, 85 ℔ dikke Brouw ƒ 2,10, 2,45 a 2,75; 65, 72 ℔ witte Voer ƒ 1,60 a 1,90; 65, 72, 75 ℔ zwarte Voer ƒ 1,70, 2 a 2,10.

Boonen zonder verandering. Paarden dito ƒ 3,70 a 4,25. Duiven dito ƒ 4,20 a 4,50.

Koolzaad komt schaarsch meer voor, voor goede kwaliteiten zoude men tegen ƒ 13 moeten besteden.

Voor Gort was goede vraag en ondanks de vele aanbiedingen konde men met moeite tot de vorige prijzen teregt komen. Grove ƒ 5,30 a 60; Puik ƒ 5,75 a 6,25 en Paerl per 100 Ned. ℔ ƒ 8 a 11.

Raapolie ƒ 39,50 a 40; Lijnolie ƒ 28 a 28,25; Raapkoeken ƒ 59 a 60; Lijnkoeken ƒ 8,75 a 9 met weinig vertier.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			14 MAART 4½ u.	gebl.		15 MAART 4½ u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	$49\frac{5}{16}$	$48\frac{11}{16}$	a	48⅞	$48\frac{1}{16}$
Dito Dito	3	»	58½	58	»	58¼	58
Dito Dito op reso.	3	»			»		
Dito Dito	4	»	77½	76⅝	»	77¼	76⅝
O. I. Leening	4	»		75¼	»	75½	
Amortis. Syndic.	3½	»	78¾	77¾	»		
Handel-Maatschappij	4½	»			»		
Haarlemmermeer	5	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½	»			»		
Aand. Holl. S. M.		»			»		
BELGIE,	4½	»			»		
Dito	2½	»			»		
Dito bij Rotschild	2½	»	43⅜	42½	»	42⅜	
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	»	11⅛	10⅝	»	10⅞	10⅝
Dito Dito van 510 £	5	»	11	10⅝	»	$10\frac{15}{16}$	10⅝
Dito bij Dito onb. st.	5	»	$10\frac{9}{16}$		»		
Dito	3	»		31⅛	»	31¾	31⅝
Dito Binnenl. à 6 m.	3	»	22⅝	22⅛	»	22½	$22\frac{5}{16}$
Coupons Ardoins		»	8⅜	$7\frac{15}{16}$	»	8¼	
Passive		»			»		
Fransche Uitgest.		»			»		
PORTUGAL, te Londen	3	»	$27\frac{15}{16}$	26⅞	»	27¼	26⅞
Dito Dito	4	»	28⅜	27¾	»	28	27¾
Dito Ex Coupon		»			»		
Dito Dito		»			»		
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»			»		
RUSL. Ob. H 1798 en 1816	5	»	101½	100⅝	»	101	
Dito Dito 1828 en 1829	5	»	101¼		»		
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	»		90¼	»		
Dito bij Hope	4	»	82⅛	81⅝	»	81⅞	
Dito bij Stieglitz en C°.	4	»	81⅞	81¼	»		
Cert. te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»	60¾		»		
Cert. van Dito	6	»	61		»		
POLEN, Certific.	4	»			»		
Dito Aand. met Loten fl 300		ƒ			»		
Dito Dito fl 500		»	132		»		
AMERIKA, Phil. Bank	6	pCt.			»		
Dito Bank-Actiën					»		

Oost., Met. 5 pc. 71, ⅜; 2½ pc. 37⅝, ¾; Pruiss., Aand. 1832 175; Fransche 3 pc. 51⅛, 52, 51⅜; Braz. 5 pc. 82¼; Mexico 27¼, ½; Peru 40, 41, 40¼; Gren. 18¼, $\frac{5}{16}$; Ecuador 2⅞; Ven. 29½, ⅝, Griek. 4¼, ⅜.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56¾; Zigt Parijs 57⅞; 2/m. Londen 11,92½; Zigt Londen 11,97½; 2/m. Hamburg 34⅞; Zigt Hamburg 35; 3/m. Lissabon 41½; 3/m. Porto 41½; 2/m. Petersburg 1,82.

BUITENLANDSCHE EFFECTEN.

ANTWERPEN, 14 Maart. Belg. leen. 2½ pc. 45⅝; 5 pc. 90; 4½ pc. 86½; Spanje Ard. 5 pc. 11; Binnenl. 3 pc. $22\frac{1}{16}$; Coupons —; Rom. Oblig. 67¼.

PARIJS, 13 Maart. Fr. 3 pc. 53,60; 4 pc. —,—; 5 pc. 86,—; 5 pc. N. —,—; Schatk. —,—; Bank-Act. 2350,—; Belg. 1840, 5 pc. 91; 1842, 5 pc. 91; 4½ pc. —; 3 pc. —; Nap 5 pc. —,—; Spanje 3 pc. Binnenl. 22¼; 3 pc. Buitenl. —; 5 pc. Act. Rente —; Piem Leen. 890; Passive —; Rom. leen. 69.

MADRID, 8 Maart. Act. Sch. 3 pc. 23; id. 5 pc. 11; Uitgest. Sch. 4; Coupons 7; Pass. Buit. Sch. —.

LONDEN, 13 Maart. Cons. op tijd 91¾ a 91⅞; Braz. 80 a 82; 1829/39 79 a 81, Ecuad. 3⅛ a 3⅝; Ven. 28 a 30; Uitg. 7½ a 8½; Gren. 17¼ a 17¾; Uitg 3½ a 3¾; Denem. 3 pc. 70 a 72; Holl. 2½ pc. 49½ a 50; id. 4 pc. 79¾ a 80¼; Mexico 27¾ a 28, Peru 56 a 58; Port. 4 pc. 26 a 27; 3 pc. 25 a 26; 5 pc. — a —; Rusl. 1822, 5 pc. 105 a 106; Spanje 5 pc. 17 a 17¼; id. 3 pc. 29½ a 29⅝; id. Passive 3⅝ a 3⅞.

BERLIJN, 13 Maart. Schuldbr. 3½ pc. 79; Loten 98¾; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. 86; Pools. 4 pc. 71¼; Loten fl. 200, 91¼; id. fl. 300, 98; id. fl. 500, 74.

HAMBURG, 12 Maart. Rusl. Engels. leening 102, Cert. bij Stiegl. 4 pc. 82½; Spanje, Ard. 5 pc. 9¾; id. Binnenl. 3 pc. 21⅜.

Bij de Redactie is ontvangen voor de R. K. Kerk te Stads-Kanaal, prov. Groningen:
Uit dankbaarheid ƒ 5.

ADVERTENTIEN.

IN DEN
BOEKHANDEL VAN C. L. VAN LANGENHUYSEN
zijn voorhanden:

GODVRUCHTIGE OEFENINGEN op alle dagen in de H. Vaste, genomen uit Haubers volständiges Christ. Kath. Gebethbuch, door H. J. SONJEE ƒ 0.50
Hetzelve in linnen gebonden . . . . ƒ 0.65
DE ZIEL op den **CALVARIEBERG**, het Lijden van J. C. overwegende. Hollandsche uitgaaf. ƒ 0.65
Belgische . . . . ƒ 0.75
DE HEILIGE WEGEN DES KRUIS, naar het Fransch door den Eerw. Heer BOUDON, R. K. Pr. ƒ 0,60

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.